

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ
ΤΕΥΧΟΣ 103^ο & 104^ο 1960 (σε. 889-891)
Κ. Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ ά. μ. της Ακαδημίας Αθηνών

ΜΙΑ ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΓΑΣ ΚΑΙ Ο ΚΕΡΚΥΡΑΙΟΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΝΤΖΑΣ

Ο διαπρεπής Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Μιχαήλ Λάσκαρις είχε δημοσιεύσει εις το «Αφιέρωμα εις την Ήπειρον εις μνήμην Χρίστου Σούλη» μίαν εμπειριστατωμένην μελέτην περί του Κερκυραίου Πέτρου Λάντζα υπό τον τίτλον <<Ο Κερκυραίος Πέτρος Λάντζας διοικητής Πάργας (1573)>>.

Εις την λίαν αξιόλογον ταύτην μονογραφίαν ο κ. Λάσκαρις αναφέρει ότι ο Λάντζας είχε διορισθή την 9ην Ιανουαρίου 1573 Διοικητής της Πάργας.

Τώρα η αρχειοδιφική σκαπάνη έφερεν εις φως και προτερόχρονα επίσημα έγγραφα αφορόντα τον ευπατρίδην Κερκυραίον, από τα οποία προκύπτει ότι οι Τούρκοι, επωφεληθέντες της αδυναμίας εις ήν ευρέθη τότε ο Ενετικός στρατός και στόλος απησχολημένος εις την άμυναν της Αμμόχωστου εν Κύπρω προσέβαλον την Πάργαν, την κατέκτησαν και την έκαυσαν.

Και ήτο η Πάργα διά τούς εν Κερκύρα, μία σπουδαία τοποθεσία διότι, εκ ταύτης επρομηθεύοντο τα αναγκαία διά την Νήσον τρόφιμα.

Την εποχήν ακριβώς εκείνην ήτοι τον Δεκέμβριον του 1570 έφθασεν ο Πέτρος Λάντζας εις Βενετίαν και υπέβαλεν εις τον Δόγην μίαν αίτησιν εις την οποίαν εκθέτει τα της πυρπολήσεως της Πάργας κα δηλώνει ότι, αναλαμβάνει, αν τω παραχωρηθή μία μικρά βοήθεια εις χρήμα και εις άνδρας να επανακτήση την Πάργαν, βοηθούμενος και από τους πέριξ της Πάργας επαναστατήσαντας Αλβανούς. Εις την αυτήν αίτησιν υπογραμμίζει τας υπηρεσίας που προσέφεραν, κατά καιρούς εις την Ενετικήν Αριστοκρατίαν και οι πρόγονοί του και ο ίδιος.

Η Γερουσία απεδέχθη τας προτάσεις του Λάντσα και εξέδωκε την 10ην Ιανουαρίου 1571 εν θέσπισμα προς τον Γενικόν κατά θάλασσαν Προβλεπτήν και τους Διοικητάς της Κέρκυρας, δι' ού παράγγελοι αυτούς να ενισχύσουν τον πιστότατον και γενναίον Λάντζαν εις την κατά της Πάργας επιχείρησιν, αν την εγκρίνουν. Αν όμως διαφωνούν, τότε να χρησιμοποιήσουν τον Λάντζαν αλλαχού, αναθέτοντες εις τον ίδιον την διοίκησιν μιας Γαλέρας ή να τω δώσουν άλλο αξίωμα αντάξιον της ανδρείας του.

Η επιχείρησις επέτυχεν εφόσον τα επίσημα έγγραφα τα δημοσιεύθεντα υπό του κ. Λάσκαρι εμφανίζουν τον Λάντζαν Διοικητήν της Πάργας το 1573 — Πλην η εξαιρετική τιμή η οποία προσεγίγγετο εις τούτον διά του διορισμού του ως Κυβερνήτου (σοπρακόμιτο) μιας Γαλέρας, σημαίνει ότι ο Λάντζας είχε διαδραματίσει σπουδαίον ρόλον εις τας επιχειρήσεις και είχε καταστή αντάξιος ενός υψηλού αξιώματος οίον ήτο η

Κυβέρνησις μιας Γαλέρας.

Εν τέλει αναφέρομεν ότι η προς τον Δόγην Ἐκκλησις δεν φέρει χρονολογίαν διότι ουδέποτε εχρονολογούνται αι προς τον Δόγην αιτήσεις. Επειδή όμως αύται παρεπέμποντο εις τούς έξ Συμβούλους του Δόγη και κατόπιν εις τούς Σαβίους (σοφούς) έπειτα δε εις το Κολλέγιον και τέλος εις την Γερουσίαν, συμπεραίνομεν ότι η Ἐκκλησις θα υπεβλήθη αρχάς Δεκεμβρίου του 1570.

Ιδού τώρα τα έγγραφα:

Μυστικά πρακτικά της Γερουσίας (Deliberazioni—Secreta).

Δέσμη αρ. 41

Η ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΙΕΤΡΟΥ ΛΑΝΤΖΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΟΓΗΝ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

«Πόσον εγώ ο Πέτρος Λάντζας εκ Κερκύρας, ακολουθών το παράδειγμα των προγόνων μου, ηγωνίσθην κατά τους παρέχοντας καιρούς προς όφελος της Υμετέρας Γαληνότητος, μη φειδόμενος ούτε της παρουσίας μου ούτε και αυτής της ζωής μου, δύναται η Υμετέρα Γαληνότης να το ενθυμήται από τας πολλές πιστοποιήσεις των Αντιπροσώπων της, τας γενομένας κατά το παρελθόν. Αλλά ακόμη περισσότερα και με μεγαλύτεραν αφοσίωσιν έπραξα εις τους παρόντας καιρούς όταν παρουσιάσθη η ανάγκη και όχι μόνον έδωσα πληροφορίας διά τας κινήσεις των εχθρικών σκαφών της Τουρκικής Αρμάδας, αλλά, και διά τας κινήσεις άλλων πλοίων κακοποιών· ομοίως επρομήθευσα σιτηρά εις επικινδύνους ζώνας με προφανή κίνδυνον της ζωής μου, χωρίς να ζητήσω καμμίαν αμοιβήν που εδικαιούμην. Ακόμη εξώπλισα ένα πειρατικόν με 80 άνδρας του σπαθιού, με ίδια μου έξοδα, και μετέσχον εις τας επιχειρήσεις του Σοποτού (Παρά την Χειμάρραν) όπου έπραξα εκείνο που κάθε αφωσιωμένος υπήκοος θα έπραττε και με τον ίδιον πειρατικόν μετέφερα ειδήσεις εις την Ζάκυνθον και αλλαχού, όπου ήτο ανάγκη.

Έτσι δε πλέον συναντήσας κατά τας μετακινήσεις μου ταύτας τρία εχθρικά τρεχαντήρια, τα ηχημαλώτισα και διά το κατόρθωμα τούτο είμαι βέβαιος ότι ανέφερον τα καθέκαστα εις την Υμετέραν Γαληνότητα τόσον ο εξοχώτατος Προβλεπτής Ζακύνθου, όσον και ο εκλαμπρότατος Βάυλος της Κέρκυρας εξ επιστολών των της 7ης Σεπτεμβρίου. Προσφάτως δε έκαυσα το χωρίον Αγιά που συνορεύει με την Πάργαν, οι κάτοικοι του οποίου πάντοτε μας ηνώχλουν. Το εξηνάγκασα δε μαζί με άλλα χωριά να δηλώσουν υποταγήν εις την Υμετέρα Γαληνότητα.

Αι επιχειρήσεις μου αύται πιστοποιούνται ευκρινέστατα από τας πιστοποιήσεις των Αντιπροσώπων της. Μη αρκεσθείς όμως εις ταύτας και επιθυμών να δώσω μεγαλύτερα δείγματα της πίστεως και αφοσίωσέως μου προς την Υμετέρα Γαληνότητα, επειδή οι Τούρκοι έκαυσαν την Πάργαν, μέρος ιδικόν της, παραθαλάσσιον, σπουδαιότατον και χρησιμώτατον εις την Κέρκυραν, απεφάσισα να έλθω προ των ποδών της Υμετέρας Γαληνότητος και να ζητήσω μίαν μικράν βοήθειαν και αναλαμβάνω να επανακτήσω τον τόπον αυτόν και να τον επαναφέρω υπό την κυριαρχίαν της Υμετ. Γαληνότητος, με την συμμαχίαν και των επαναστησάντων ανδρών της περιοχής εκείνης.

Αν τούτο γίνη, πολλά χωριά τα οποία είχαν ορκισθή πίστιν εις την Υμετ. Γαληνότητα, θα επανέλθουν εις την υποταγήν της και άλλα ακόμη θα προστεθούν.

Να μη νομίση η Υμετ. Γαληνότης ότι θα χρειασθή μεγάλη δαπάνη, διότι θα είναι πολύ μικρά και μετά την ανάκτησιν, θα έχη η Υμετ. Γαληνότης μεγάλα οφέλη και δεν πρέπει να γίνη καμμία οικονομία εις τας δαπάνας. Το μέρος είναι αυτό καθ' εαυτό οχυρώτατον και τοιούτο θεωρείται και υπό τους Τούρκους. Και αν η Υμετέρα Γαληνότης δεν ήθελε δώσει προσοχήν εις όσα ένας αφωσιωμένος υπήκοος της ευσεβάστως υποβάλει, είμαι προθυμότατος να Την εξυπηρετήσω οπουδήποτε αλλού ήθελε με κρίνει άξιον και επαφίεμαι εις την καλήν της διάθεσιν».

«Εις την άνω έκκλησιν που υποβάλω εις την Υμετ. Γαληνότητα εγώ ο πιστότατος δούλος της Πέτρος Λάντζα, λέγω ότι η δαπάνη που θα χρειασθή διά την επανάκτησιν της Πάργας και ίνα αυτή καταστή κατοικίσιμος, θα εισπραχθή εντός ολίγου καιρού από τα προϊόντα των χωριών, των μύλων και των συνοικισμών, τους κατοίκους των οποίων εγώ εξήγειρα και τους έθεσα εις την υποταγήν του ενδοξοτάτου τούτου Κράτους που είναι περί τούς 2.000 πολεμισταί και με τας οικογένειας των ανέρχονται εις 5000. Και αν τους εγκαταλείψωμεν θα εξαναγκασθούν να επανέλθουν εις την προτέραν κατάστασίν των. Δεν παραλείπω να είπω ακόμη ότι αυτοί οι άνδρες θα είναι πολύ ωφέλιμοι ίνα υπηρετήσουν εις τας γαλέρας, διότι είναι πολύ κατάλληλοι διά τοιαύτην εργασίαν. Εκτός δε τούτου μία τοιαύτη επιχείρησις θα ηύξανε το γόητρον της εκλαμπροτάτης ταύτης Επικράτειας, εις την οποίαν και πάλιν προσφέρω εαυτόν και κατά ξηράν και κατά θάλασσαν, εφόσον θα ευαρεστηθή η Υμετ. Γαληνότης να μη αναθέση τοιαύτα έντιμα καθήκοντα».

Ιδού τώρα η απάντησις της Γερουσίας :

(Κατάστιχον αρ. 77 φύλλον 41)

Θέσπισμα της 10 Ιανουαρίου 1570 (Ενετ. έτος ήτοι 1571).

Προς τον Γενικόν κατά θάλασσαν Προβλεπτήν και την Διοίκησιν Κέρκυρας.

«Η αφοσίωσις προς την ημετέραν Αυθεντίαν την οποίαν επέδειξε εις τας προς ημάς υπηρεσίας του ο γενναίος και πιστότατος ημέτερος Καπιτάν Πέτρος Λάντζας εκ Κέρκυρας, υπήρξε τοιαύτη, οίαν ημπορεί τις να περιμένη από αφωσιωμένον και ανδρείον καπιτάν και, τούτο καταφαίνεται από τας πιστοποιήσεις των ημετέρων Αντιπροσώπων. Άμα ως ελάβομεν γνώσιν των κατορθωμάτων του παρωρμήθημεν να τον περιπτυχθώμεν με τον τρόπον που κρίνομεν επωφελέστερον εις το Δημόσιον συμφέρον, ανταποκρινόμενοι εις την ζωηράν του επιθυμίαν όπως μας εξυπηρετήση κατά τας παρούσας περιστάσεις.

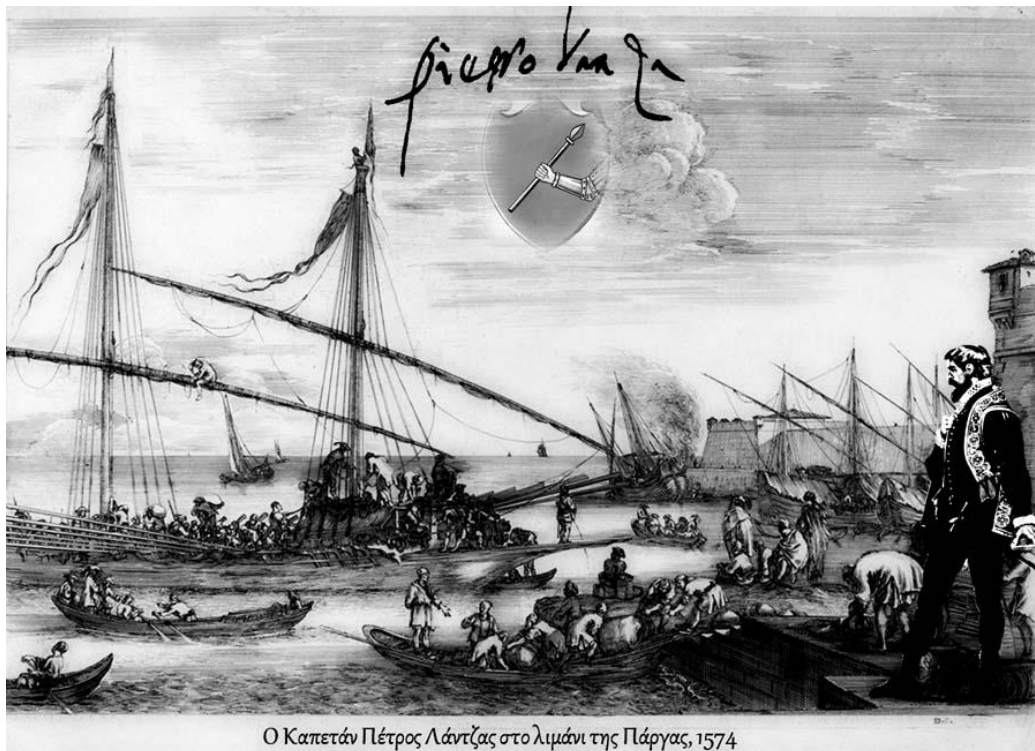
Εις ταύτα προσθετέον το ότι ειδικώς διά την ημετέραν κτήσιν της Πάργας, τόσον σπουδαίαν —ως γνωστόν Υμίν τυγχάνει— διά την προμήθειαν σιτηρών και άλλων εφοδιών υπέρ της Νήσου εκείνης, ούτος προσεφέρθη με μεγάλην προθυμίαν να την επαναφέρει και πάλιν υπό την ημετέραν Κυριαρχίαν, τούθ' όπερ βεβαιώνει ότι δύναται να επιτυχί διά δαπάνης 1000 μόνον Δουκάτων περίπου και με 50 καλούς στρατιώτας, δεδομένου ότι έχει εξασφαλίση την επικουρίαν των πέριξ της Πάργας

πιστοτάτων Αλβανών οι οποίοι εξηγγέρθησαν και μεταξύ τούτων έχει ούτος μεγάλην επιρροήν. Θα την ανακτήση ως μας εβεβαίωσε και θα την διατηρήση, αι δε γεννησόμεναι δαπάναι θα προέλθουν από τα έσοδα των χωριών και των μύλων των Αλβανικών χωριών.

Διά τους ανωτέρω λόγους σας παραγγέλλομεν μετά της Γερουσίας, ίνα, αφού σταθμίσητε καλώς τας προτάσεις του και αφού συγκεντρώσητε τας αναγκαίας πληροφορίας, αν η υμετέρα φρόνησις κρίνη ότι η σχεδιαζομένη επιχείρησις δύναται να φθάση εις καλόν συμπέρασμα, να μη διστάσητε να τον συνδράμητε και οφείλετε κατόπιν να επιδιορθώσητε την πόλιν της Πάργας και να την οχυρώσατε κατά τον καλλίτερον δυνατόν τρόπον που υμείς θα εγκρίνητε. Να τω δώσητε, εν τοσούτω, 50 καλούς στρατιώτας με μισθόν 20 Δουκάτα κατ' έτος εις τον καθένα και να τοποθετήσητε τούτον ως Διοικητήν του τόπου.

Αν δε, κατόπιν των πληροφοριών που θα συγκεντρώσητε, κρίνητε ότι δεν θα τελεσφορήση η επιχείρησις περί ής ανωτέρω σας παραγγέλλομεν, τότε να χρησιμοποιήσητε τον ημέτερον γενναίον και πιστότατον Πέτρον Λάντζαν αλλαχού, εγκαθιστώντες τούτον ως κυβερνήτην μιας εκ των ημετέρων γαλερών ή να τω δώσητε άλλο τι αξίωμα αντάξιον της ανδρείας του και των προσόντων του.— Παρ' ημών ούτος κρίνεται άξιος και διά την μίαν και την άλλην θέσιν.

Πρέπει, να τον περιπτυχθώμεν λόγω των παλαιών του υπηρεσιών τας οποίας θεωρούμεν επωφελεστάτας και είμεθα βέβαιοι ότι και εις το μέλλον δεν θα αποστή από την πίστιν και την προς ημάς αφοσίωσιν, τας οποίας επέδειξε με την τόλμην και γενναιότητά του».

Ο Καπετάν Πέτρος Λάντζας στο λιμάνι της Πάργας, 1574

Επιμέλεια : Γκίνης Αντώνιος (gkinisan@otenet.gr)

Παρατηρήσεις δικές μου :

1. Από την παραβολή των πάρα ημερομηνιών, συμπεραίνεται ότι ο Πέτρος Λάντζας πήρε μέρος στην πολιορκία του κάστρου του Μαργαριτίου που το κατείχαν (για λογαρισμό της Οθωμανικής

- Αυτοκρατορίας) οι Μουσουλμάνοι Μπέηδες της περιοχής από τους Ενετούς το 1571.
2. Με τον όρο ‘‘Αλβανοί’’ των πέριξ της Πάργας χωριών που είχαν στασιάσει εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και πρόθυμοι να συνεργαστούν με τον Πέτρο Λάντζα, πιθανότατα αναφέρεται στους Χριστιανούς της περιοχής, δηλαδή τους Αρβανίτες. Οι μουσουλμάνοι μπέηδες (και όχι μόνο), όπως προανέφερα στην πρώτη μου παρατήρηση είχαν ταχθεί στην υπηρεσία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.
  3. Ο Μιχάλης Λάσκαρις γεννήθηκε στην Κέρκυρα (γόνος αρχοντικής οικογένειας του νησιού) την 29^η Νοεμβρίου του 1903 και πέθανε στην 7^η Νοεμβρίου του 1965. Ήταν καθηγητής Πανεπιστημίου, Βαλκανιολόγος και για θέματα της Επτανήσου.
  4. Ο Κωνσταντίνος Δ. Μέρτζιος (1886-1971) ήταν Έλληνας ιστοριοδίφης και λόγιος.